

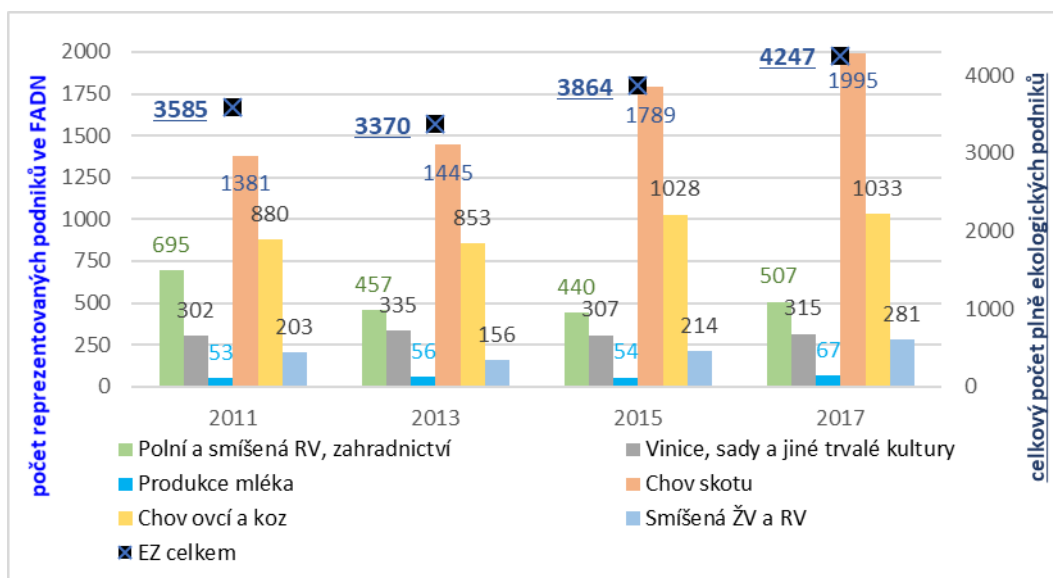
Podniky ekologického zemědělství

Zemědělská účetní datová síť FADN je na úrovni EU využívána jako hlavní zdroj informací o reálné ekonomické situaci zemědělských podniků. V České republice její činnost zastřešuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací, dceřiná organizace Ministerstva zemědělství. Dlouhodobý nárůst počtu podniků a výměry zemědělské půdy obhospodařované v režimu ekologického zemědělství (EZ) vyvolaly potřebu sledování a analýzy ekonomiky tohoto odvětví. Od roku 2012 byl výběrový soubor FADN o ekologické podniky významně rozšířen.

Na základě těchto dat je pravidelně posuzována ekonomická výkonnost a důchodová situace podniků EZ. Článek předkládá vývoj počtu plně ekologických podniků v ČR, včetně rozlišení výrobního zaměření a odhadů celkové produkce EZ ČR v období let 2011 až 2017.

Zařazení podniků do jednoho z rozlišovaných typů výrobního zaměření (VZ) a skupiny ekonomické velikosti (EV) je dáno klasifikačním systémem EU pro zemědělské podniky (Nařízení Komise (ES) č. 1242/2008) odvozeným z výměr jednotlivých plodin a počtu zvířat v jednotlivých kategoriích podniku a jim odpovídající hodnotě standardní produkce. Tuto klasifikaci využívá jak FADN ČR, tak ČSÚ. Systém vážení dat umožňuje určit počet reprezentovaných podniků daných skupin a extrapolaci dat („nápočet“) ukazatelů souboru FADN za celé zemědělství, případně vybraného výrobního zaměření. Pro malý počet podniků EZ výrobního zaměření chovu prasat a drůbeže (šetření ÚZEI) nejsou do analýzy šetření FADN tyto podniky zahrnuty.

Graf 1: Počty plně ekologických podniků v ČR celkem a počty reprezentovaných podniků podle typologie FADN

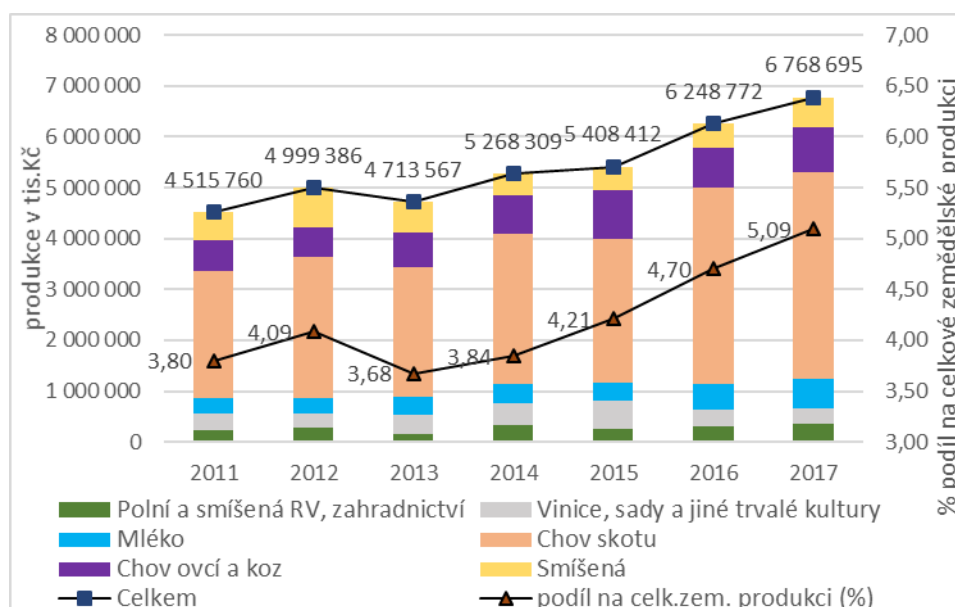
Zdroj: FADN, ÚZEI

Podniků přibývá

Z grafu č. 1 je patrný setrvalý nárůst počtu podniků chovu skotu reprezentovaných v šetření FADN. Uváděný celkový počet plně ekologických podniků zahrnuje podniky všech ekonomických velikostí. Nižší počet EZ v roce 2013 souvisí se zpřísněnou klasifikací plně ekologických podniků. Kontaktní pracoviště FADN ČR provádí šetření podniků EZ třídy ekonomické velikosti IV.-XIV., tj. s celkovou výší standardní produkce podniku na úrovni nejméně 8 000 EUR/rok, a proto je počet reprezentovaných podniků ve FADN nižší.

Odhad celkového objemu hrubé zemědělské produkce ekologického zemědělství (bez podniků se souběžnou konvenční produkcí) v období let 2011 až 2017, včetně podílu jednotlivých skupin výrobních zaměření a podílu na celkové zemědělské produkci podle SZÚ ČSÚ, je zobrazen v grafu 2.

Graf 2: Odhad celkové produkce EZ a podíl jednotlivých výrobních zaměření na celkové produkci v období 2011-2017

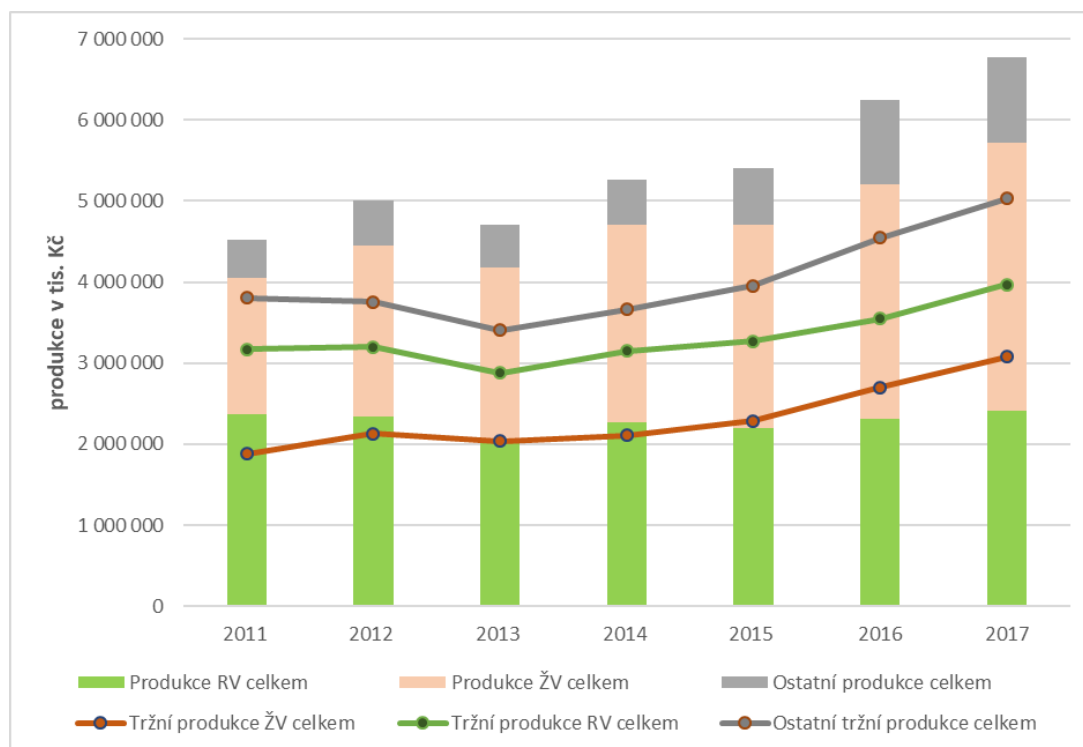

Zdroj: FADN, SZÚ – ČSÚ

Převaha chovatelů

Z časové řady od roku 2011 je zřejmý trend růstu produkce EZ především v důsledku zvyšování hodnoty živočišné produkce (graf 3). Dlouhodobě je převažující skupinou výrobního zaměření EZ v ČR chov zvířat zkrmujičích objemnou píci (chov skotu a chov ovcí a koz), který reprezentuje téměř 3/4 všech ekologických podniků a má významný vliv na ekonomiku celého odvětví. V posledních letech došlo v této skupině k výraznému nárůstu počtu podniků, především mezi chovateli skotu (o 44 % v porovnání s rokem 2011), a s tím souvisejícím nárůstem celkové produkce ŽV. Odhadovaná ekologická produkce v roce 2017 činila 5,09 % hodnoty celkové zemědělské produkce prezentované Českým statistickým úřadem (SZÚ, ČSÚ) a její podíl od roku 2013 dlouhodobě roste.

Graf 3: Podíl produkce RV, ŽV a ostatní produkce na celkové produkci EZ; Celková a tržní produkce v Kč/ha, období 2011-2017

Zdroj: FADN

Tržní produkce

Odhad hodnoty tržní produkce EZ činil v roce 2017 na základě dat FADN celkem 5 miliard Kč. Tržby tvořily téměř 74 % z celkové produkce ekologického zemědělství. Vysokého podílu tržeb z produkce je dosahováno zejména u ostatní produkce (98 %) a u živočišné produkce (93 %). Podíl tržeb z RV na produkci RV tvoří necelých 37 %. Objem tržeb z ekologického zemědělství meziročně roste (o 8 až 15 % v letech 2015 až 2017) a koresponduje s meziročním nárůstem celkové produkce EZ (o 3 až 15 % v posledních 3 letech).

Ing. Vladimír Kostlivý, Dr., Ing. Zuzana Fuksová, Ph.D.,
Kontaktní pracoviště FADN, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha